

Hamqswix Hamqgvaz

■ Vangz Fungvanh raiz Cau Dwzfeih hoiz

Sing lingz venj gwnz hoz vaiz daj Mbanjlaujsanh cienz gvaqdaej, “gvanghdangh” “gvanghdangh” con gvaq doenghnaz、con gvaq najdah, doeklaeng daengz Mbanjbahngo. Daeng ndaw ding ciuq gvaq geh dou, dou yiengj “ih et”, douhung hai gvaq youh haep, goengda gaenq okdou bae lo. Gou rox duz vaiz ndaem haenx cingq youq haenznaz caj, doxcaez caj lijmis Goenglah dem, de roxnaeuz cingq gwn ien, aen doengzienraemx gag guh “guhduhng” “guhduhng”, ien youq gwnz makien ndaepndaep dawzdawz, doengz ndeu gwn sat, goengda hix ca mbouj geijlai daengz lo. Goengda daengz lo, couh hainduj guh hong lo.

Daihgaig dwg daj ndwengeih cibroek hainduj, Lanzaiz Cunh nyaengq lo, seizcin diegnamh ndiusingj, caj gyoengqvunz ndaem doxgaiq. Dwg ndaem haeuxnaz. Dahcauzlij daj Siujmauzbingz lae roengzbae, doengh aen mbanj henz dah miz hauilai nazndei, geij bak bi daej, Lanzaiz Cunh daih dem daih baengh ndaem haeuxnaz sengsanj, daengz seizneix lijdwg baenzneix. Diuz dah ndeu faen song aen mbanj, coh baih raemx lae daej, baihsnix dwg Mbanjlaujsanh, baihgvas dwg Mbanjbahngo, gyoengqde cungj gvi Lanzaiz Cunh.

Mbanjbahngo dwg aen mbanj Bouxcuengh, ing bya dep dah, miz diuz roennaез hunggvangq ndeu gvaq gyang, gij ranz ciengz henj vax ndaem baiz henz roen, lumj gwnz diuz gaeu ndeu seizbienh miz aen dem aen mak, naj dou ranzranz cungj dwg aen dem aen gyanghongh gvangqlangh, daengz seiz sou haeuxnaz, youq gwnz neix dak haeuxgok henjrwdrd. Doenghnaz couh youq baihnaj aen mbanj, deng diuzdah caeuq roen humx dwk. Sai mbwk Mbanjbahngo cungj dwg nyaengqnyatnyat, ndaw naz、gwnz bya lumjnaeuz hong ciengxlwenx guh mbouj liux, youq baih daengngoenz hwnj, gyoengqde lumj duzroeg ndaw ndoeng bae ra gwn nei mbin okbae, gvaqlaeng duenh seizgan ndeu, ndaw mbanj dan lw bouxlaux caeuq lwnyez. Aen mbanj mbouj hung, miz gorungz geq doxbuenx, ndwenngoenz caemrwd youh numqnwd.

Mbanjlaujsanh youq ndaw bya, bya couh heuh Byalaujsanh. Daj bakdou ranz gou muengh coh doiqhamq, couhcinj liz gyae’ gyang, bya yawj hwnjdaej lijdwg baenzneix hung, daengjsoh baek hwnj mbwn bae. Riengz mok, megbya iet coh song henz, haenx dwg Byalaujsanh aj hai song gen, Mbanjlaujsanh couh youq ndaw giz nyaeuq genswix. Gij raiz bya deng faexfaex nywjnywj cw liux bae, gij cw doxcaez haenx lijmis ndwenngoenz gyoengqvunz ndaw bya. Diuz roen iq ndeu riengz luegbya daj henz ndoengfaex laeuh

牛铃声从老山屯传过来,“咣”“咣”穿过田野、穿过河面,最终来到巴俄屯。堂屋的灯光透过门缝,一阵窸窣,大门开了又关,外公已经出门去了。我知道那头黑牛正在田埂上等待,一同等待的还有公拉(壮音直译,意为拉公公),他或许正在抽烟,自制的水烟筒“咕咚”“咕咚”,烟火在筒嘴明明灭灭,一筒抽完,外公差不多到了。外公到了,一天的工就开始了。

大概是从农历二月十六开始吧,兰台村忙起来,土地在春天苏醒,等待人们耕种。种的是水稻。朝里河自小茅坪蜿蜒而下,给沿河村屯带来大片良田,几百年来,兰台村祖祖辈辈依靠种植水稻繁衍生息,至今还是如此。一条河分出两个屯,迎着水流,左边是老山屯,右边是巴俄屯,它们同属兰台村。

巴俄屯是个壮族村寨,依山傍水,一条宽大的黄泥公路横穿其中,黄墙黑瓦的房子依着公路,像一根藤蔓上随意排列的一个个果实,每家每户门前都是一个宽宽的场院,到了打谷子的季节,上面会晒满金灿灿的稻谷。稻田就在寨子的前方,被河流和公路一起环抱着。巴俄屯的男人女人总是忙碌的,田里、山上仿佛有干不完的活儿,在朝阳升起前,他们像要到山林中觅食的鸟那样飞出去,此后的大段时光里,寨子里便只剩下老人和小孩。寨子不大,在古榕树的掩映下,日子安静又缓慢。

老山屯在山里,山就叫老山。从我家门口望向对岸,即便离得远,山看起来还是那么大,直立着扎到天上去。顺着薄雾,山脉向两边延绵,那是老山张开的双臂,老山屯就在左臂的某一褶皱里。山的肌理被深浅不一的绿掩盖得严严实实,一同隐去的还有生活在山里的人们。一条小路沿着山谷从树林的边缘露出来,那是老山故意露出的尾巴,长长的,一直伸到对岸。外公说,沿着小路一直走,就能走到老山屯。

外公沿着那条小路走进老山屯无数次了,因为公拉就住在老山屯里。每隔一段时间,外公便会背上一壶酒,走到河对面去,夜幕渐下,才红着脸喷着酒气扛着新鲜的蜂蜜、竹笋或其他山货回来。我舔着甜丝丝的蜂蜜问外公,老山屯到底在哪里?外公指着河对面山里的某一点,说,喏,就在那儿。我看过过去依旧只看到满山的树木。

老山屯与巴俄屯,一个在密林中,一个在河谷旁;一个是瑶族村寨,一个是壮族村寨,但在地理位置上只是一水之隔。朝里河自西向东,从源头一路激进冲刷,来到巴俄屯就已经温柔许多。一个蛇形大拐弯,拐出两岸大片的田地,像鱼鳞般,以河为界各自向两边延伸,层层叠叠,一直到山脚下。到了秋天,两岸一片金黄,向左或是向右,都能闻到阵阵稻香。河中水较浅的地方被人用石头搭起来,踩着石头过去或过来,就能进入彼此的领地。

每到赶圩的日子,老山屯的人会背着货物下山,蹚过朝里河来卖。圩场就在巴俄屯屯口,那里是兰台村村部所在地,长着两棵三百多年树龄的大榕树,榕树沿着公路排列,遮蔽巴俄屯的大半个天空。不知是谁搬来几块大石头,来往的行人便有事无事聚集在树下乘凉、闲聊,慢慢地,那里就变成兰台村最热闹的地方。乡里离得远,公路路况不好也没有车,村民无法将货物背到乡里或县里的集市上,到了赶圩的日子,外地的商贩便进到兰台村来,坐在榕树下将塑料编织袋、秤杆摊开,等着乡亲们扛着货物来卖。

okdaej, haenx dwg diuzrieng Byalaujsanh daegdaengq laeuh okdaej, raezrangrang, itcig iet daengz doiqhamq. Goengda naeuz, riengz diuz roen itloh byaij, couh ndaej byaij daengz Mbanjlaujsanh.

Goengda byaij diuz roen iq neix hauilai baez bae Mbanjlaujsanh gvaq, aenvih Goenglah couh youq Mbanjlaujsanh. Gek mboengq ndeu, goengda couh raek huz laeuj ndeu, byaij bae daengz doiqhamq dah, mbwn laepngaungau, cij naj ndingfwdfwd heiq laeuj noengznwd gwed dangzrwi、rangz roxnaeuz huqbya gizyawz dauqma. Gou gwn dangzrwi diemzsubsub cam goengda, Mbanjlaujsanh dauqdaej youq gizlawz? Goengda vix giz ndaw bya doiqnaj dah ndeu, naeuz, ne, couh youq gizhaenx. Gou yawj gvaqbae lijdwg dan raen faex mwncupcup ndwi.

Mbanjlaujsanh caeuq Mbanjbahngo, aen ndeu youq ndaw ndoeng mwn, aen ndeu youq henz luegdah; aen ndeu dwg mbanj Yauzczuz, aen ndeu dwg mbanj Bouxcuengh, hoeng dieg youq dan gek diuz dah ndeu. Dahcauzlij daj baihsae lae coh baihdoeng, daj goekraemx itloh laehuhu, daej daengz Mbanjbahngo couh lae menhnumq hauilai lo. Aen gungx hung ndeu yiengh lumj duzngwz nei, hawj song hamq baenz doenghnaz gvangqlanglang, lumj gyaepbya nei, diuz dah guh gyaiq gag iet coh song henz, caengz daeb caengz, itcig daengz dinbya. Daengz seizcou lo, song hamq henjrwdrd, coh swix roxnaeuz coh gvaz, cungj ndaej nyuouq daengz haeuxnaz rangfwdfwd. Giz raemx feuh ndaw dah deng vunz daeb rin hwnjdaej, caij rin gvaqbae roxnaeuz gvaqdaej, couh ndaej haeuj gizdieg song mbiengj bae.

Baez daengz ngoenz ganj haw, vunz Mbanjlaujsanh couh aemq doxgaiq roengz bya, dangh gvaq Dahcauzlij daej gai. Haw couh youq bakmbanj Mbanjbahngo, gizhaenx dwg dieg cunhbu Lanzaiz Cunh, miz song go faexrungz sam bak lai bi, gorungz baiz youq henz roen, raemh baenz buenq Mbanjbahngo. Mbouj rox dwg byawz buen daej geij ndaek rin hung, vunz byaij din baedauq couh miz mbouj miz saeh cungj doxcomz youq laj gofaex yietliengz、ganggoj, menhmenh, gizhaenx couh bienqbaenz dieg ceiq nauhyied Lanzaiz Cunh. Ndw yangh liz neix gyae, roen mbouj baenz hix mbouj miz ci, vunzmbanj mbouj miz banhfap aeu doxgaiq aemq daengz haw ndaw yangh roxnaeuz ndaw yienh, daengz ngoenz ganj haw, canghbuenq dieg rog couh daej daengz Lanzaiz Cunh, naengh youq laj gorungz baij daehsuliw、aen caengh okdaej, caj gyoengq beixnuengx gwed doxgaiq daej gai.